Opbygningsbeskæring

Eyal Pelegs klumme om træer

Selv om det er en enkel metode, spiller den en stor rolle både når det gælder etablering af træer i byerne og ønsket om øget kronedække

Når vi taler om grønnere byer, flere grønne områder, mere bynatur og ikke mindst et øget kronedække, så handler det ikke kun om målsætninger, analyser, politikker og forvaltning.

Skal ambitionerne realiseres, kræver det også at vi planter de rette arter de rette steder, med gode vækstvilkår og mulighed for tilstrækkelig fremtidig rodudvikling. Plantehullerne skal være af høj kvalitet og tilstrækkeligt store.

Sker det ikke, har vi allerede lagt de første benspænd for at træerne kan vokse sig store og udvikle de kroner der er forudsætningen for et øget kronedække. Samtidig er der en direkte sammenhæng mellem kronens størrelse - og sundhed - og mængden af økosystemtjenester træerne leverer.

Udnyttes ikke fuldt ud

En anden væsentlig faktor i etableringen af træer i bymiljøer er hvordan vi vælger at beskære dem. Det er i sig selv ikke ny viden, men opbygningsbeskæring rummer et betydeligt potentiale som ofte ikke udnyttes fuldt ud. Metoden er både omkostningseffektiv, bidrager til sundere træer på langt sigt og har en positiv effekt i etableringsfasen.

Opbygningsbeskæring, eller strukturbeskæring, er en systematisk og målrettet metode hvor indsatsen prioriteres mens træerne er unge og i kraftig vækst. Formålet er at sikre frihøjde og opbygge en sund og bæredygtig krone- og grenstruktur som træet kan udvikle videre på gennem hele dets levetid.

Ved en veludført opbygningsbeskæring, der typisk strækker sig over 10-15 år, vil behovet for efterfølgende beskæring være minimalt. Indsatsen koncentreres i de tidlige år hvor indgrebene er små, og hvor man undgår senere beskæring af grene med stor diameter. Dermed reduceres risikoen for skader på træerne væsentligt. Samtidig viser forsøg at træer der opbygningsbeskæres, opnår større tilvækst end træer der ikke beskæres systematisk.

• Opbygningsbeskæring er en simpel, omkostningseffektiv og langtidsholdbar beskæringsmetode. En beskæringsmetode som rummer en væsentlig del af løsningen på de udfordringer vi står overfor. Foto: Johan Östberg.

• Eksempel på opbygningsbeskæring: én gennemgående top, opstamning og opbygning af en sund, balanceret kronestruktur. Tegning Johan Östberg.

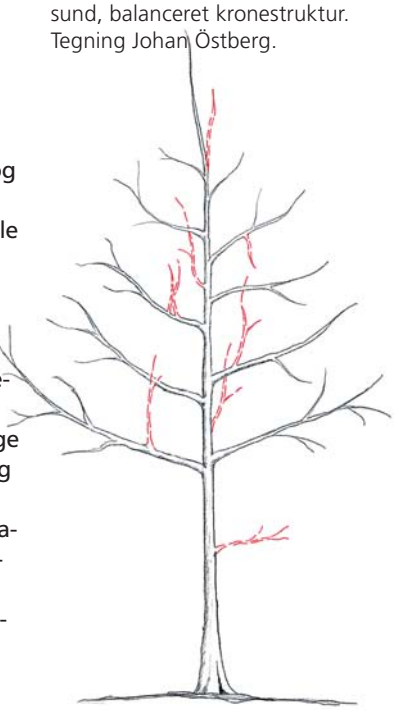

Systematik og faglighed

For at opnå det ønskede resultat er både systematik og korrekt faglighed afgørende. Opbygningsbeskæring kræver viden om træers vækst, struktur og reaktion på beskæring. Her har eksempelvis ETW-certificerede træplejere netop den nødvendige faglighed til at udføre arbejdet korrekt.

Systematikken bør bestå i at træer som kræver opbygningsbeskæring, registreres ved plantning. Når træet er veletableret - typisk efter 2-4 år - kan beskæringen påbegyndes. Herefter beskæres med intervaller på cirka to år med fokus på opstamning, forholdet mellem gren- og stammediameter samt håndtering af medløbere og konkurrerende toppe.

Der er samtidig direkte sammenhæng mellem kravene i 'Kvalitetsstandard for planteskoleplanter', herunder højstammede gade- og vejtræer, og det man ønsker at nå gennem opbygningsbeskæringen.

Vigtig kvalitetskontrol

Lever de plantede træer op til disse krav, er grundlaget for en god strukturopbygning allerede lagt fra planteskolen. Derfor er kvalitetskontrol af planter særlig vigtig når det kommer til vej- og gadetræer.

Beskæringsformen er hurtig og dermed omkostningseffektiv. Samtidig skabes sunde og bæredygtige træer med større kroner. Det bidrager til øget kronedække og til flere økosystemtjenester. Risikoen for senere, skadelige beskæringer reduceres tilsvarende markant.

Selv om opbygningsbeskæring kan fremstå som et relativt simpelt værktøj, rummer metoden en væsentlig del af løsningen på nogle af de udfordringer vi står over for - både når det gælder etablering af træer i byerne og ønsket om et øget kronedække. Spørgsmålet er derfor ikke om vi har råd til at prioritere opbygningsbeskæring, men om vi har råd til at lade være. ❑

SKRIBENT
Eyal Peleg er anlægsgartner og certificeret træplejer, rådgiver og direktør i Trækontoret ApS. Dette er den femte i hans klummeside om træer.